

Sygn. akt VII SA/Wa 1443/24

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2024 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie
w składzie następującym:

Przewodniczący: **sędzia WSA Artur Kuś**
Sędziowie: **sędzia WSA Tomasz Janeczko**
 asesor WSA Iwona Ścieszka (spr.)

Protokolant: **ref. Tomasz Bilewski**

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu **20 września 2024 r.**
sprawy ze skargi [REDAKTED]
na decyzję **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**
z dnia **27 marca 2024 r.** znak: **DOZ-KiNK.4400.16.2022.AOS**
w przedmiocie **umorzenia postępowania**

- I. **uchyla zaskarżoną decyzję;**
- II. **zasądza od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na rzecz**
 [REDAKTED] kwotę 697 (sześćset dziewięćdziesiąt siedem)
 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania sądowego.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem

referent stażysta
Marlena Ucińska

UZASADNIENIE

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: Minister) decyzją z 27 marca 2024 r., na podstawie art. 105 § 1 i art. 104 w związku z art. 126 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 755; dalej: k.p.a.), umorzył w całości postępowanie w sprawie przyznania nagrody [REDAKTURA], [REDAKTURA] i [REDAKTURA] za przypadkowe znalezienie zabytku archeologicznego - miecza datowanego na XI w. - na działce nr ew. 37/2 (oddział leśny 230 Nadleśnictwo Zdroje), gm. Lewin Kłodzki, woj. dolnośląskie.

Decyzja ta została wydana w następujących okolicznościach faktycznych i prawnych.

[REDAKTURA], [REDAKTURA] oraz [REDAKTURA] (reprezentowany wówczas jako osoba niepełnoletnia przez matkę) 28 września 2022 r. za pośrednictwem Kierownika Delegatury w Wałbrzychu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu (dalej: KD w Wałbrzychu) wystąpili do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o przyznanie im nagrody za odnalezienie zabytku archeologicznego - miecza datowanego na XI w. - na działce nr ew. 37/2 (oddział leśny 230 Nadleśnictwo Zdroje), gm. Lewin Kłodzki, woj. dolnośląskie. Do wniosku dołączono decyzję pozwalającą na prowadzenie poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków, wydaną przez Kierownika Delegatury w Wałbrzychu w dniu 8 lutego 2022 r. na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2021 r. poz. 710, dalej: u.o.z.) oraz § 19 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r. poz. 81) wraz z programem poszukiwań.

Do wniosku dołączono: zawiadomienie z 16 lipca 2022 r. o pozyskaniu zabytku archeologicznego w trakcie poszukiwań, prowadzonych na mocy ww. pozwolenia, wraz ze zdjęciami zabytku; notatkę służbową z 19 lipca 2022 r. z oględzin zabytku oraz miejsca jego odnalezienia, spisaną przez pracownika Delegatury w Wałbrzychu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu. Do omawianej notatki

dołączono dokumentację zdjęciową, wykonaną w czasie oględzin oraz arkusz współrzędnych GPS zabytku. KD w Wałbrzychu przekazał ponadto: decyzję o przekazaniu odnalezionego miecza w depozyt Instytutowi Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego z 22 lipca 2022 r.; protokół przekazania zabytku archeologicznego do Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego z 28 lipca 2022 r. oraz Kartę Ewidencyjną Zabytku Archeologicznego Lądowego, wykonaną przez KD w Wałbrzychu dla przedmiotowego zabytku w listopadzie 2022 r.

Ww. organ pismem z 4 stycznia 2023 r. potwierdził złożenie wniosku zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz. U. nr 71, poz. 650). Jednocześnie KD w Wałbrzychu uzupełnił przedmiotowy wniosek o notatkę z okoliczności dokonania odkrycia oraz oświadczenie, że do odnalezienia miecza doszło na skutek użycia detektora metalu, podpisaną przez znalazców 2 stycznia 2023 r., jak również o kolejny egzemplarz Karty Ewidencyjnej Zabytku Archeologicznego Lądowego, wykonany dla ww. znaleziska, szczegółowy opis zabytku, informację o wynikach weryfikacji terenowej oraz dokumentację fotograficzną zabytku i miejsca jego znalezienia zapisaną na płycie CD.

W oparciu o powyższe dokumenty Minister wskazywał, że [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE] 15 lipca 2022 r. w trakcie poszukiwań zabytków, prowadzonych na mocy pozwolenia z 8 lutego 2022 r., udzielonego zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 12 u.o.z., odnaleźli miecz pochodzący z okresu wczesnego średniowiecza. W treści tego pozwolenia zawarto warunek o treści: „w przypadku odkrycia zabytku archeologicznego należy go pozostawić w terenie i powiadomić o tym fakcie tut. urząd”. W związku z powyższym znalazcy powstrzymali się od wydobycia zabytku oraz zabezpieczyli go przez zasypanie i oznaczyli miejsce jego zalegania kamieniami. Następnie 16 lipca 2022 r. zgłosili KD w Wałbrzychu drogą e-mailową odnalezienie ww. miecza. Zgodnie z oświadczeniem złożonym przez znalazców 2 stycznia 2023 r., do odkrycia przedmiotowego zabytku doszło w skutek użycia detektora metalu w ramach ww. poszukiwań zabytków.

Zabytek został wydobyty przez specjalistów z dziedziny archeologii w trakcie badań archeologicznych przeprowadzonych 19 lipca 2022 r. w miejscu dokonania odkrycia. Badania te odbyły się pod kierownictwem pracownika Delegatury w Wałbrzychu WUOZ we Wrocławiu, przy udziale pracownika Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego, dr hab. Lecha Marka, specjalizującego się w badaniach

nad uzbrojeniem z okresu średniowiecza. Zgodnie ze sprawozdaniem z ww. badań przedmiotowy miecz posiada głownię charakterystyczną dla XI w., jednak jego głowicę można datować na okres od X do 4. ćwierci XII w. Autor sprawozdania podkreśla również, że mieczy analogicznych do odkrytego w Jerzykowicach Małych „jest ledwie ok. 40 z całego kraju, przy czym ścisłych analogii [jest] tylko kilka” oraz że „bardzo niewiele [z nich] zostało wydobytych z ziemi przez profesjonalistów”.

Autor sprawozdania zaznaczył również, że znalazcy „nie podjęli prób wydobywania tego przedmiotu samodzielnie, lecz zawiadomili Delegaturę Wałbrzyską (...) o znalezisku, zabezpieczając uprzednio i oznaczając jego lokalizację (...)”. Wypełnienie przez znalazców warunków udzielonego pozwolenia umożliwiło przeprowadzenie nad przedmiotowym zabytkiem profesjonalnych badań laboratoryjnych. Już wstępne badania rentgenowskie „ujawniły zachowane w warstwach korozyjnych relikty napisu w postaci widocznych, pojedynczych liter oraz znaku krzyża i koła”.

Pismem z 16 lutego 2023 r. Minister zawiadomił o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie przyznania wyżej wymienionym nagrody za przypadkowe odnalezienie zabytku archeologicznego - miecza datowanego na XI w. - na działce nr ew. 37/2 (oddział leśny 230 Nadleśnictwo Zdroje), gm. Lewin Kłodzki, woj. dolnośląskie. W toku postępowania pozyskano opinię Narodowego Instytutu Dziedzictwa [NID] z 15 marca 2023 r. w sprawie oceny zasadności przyznania znalazcom ww. nagrody. Zgodnie z ww. opinią NID, stanowisko o wypełnieniu przez znalazców warunków art. 33 i art. 34 u.o.z. jest niewłaściwe, ponieważ „planowane poszukiwania zabytków ruchomych przy pomocy specjalistycznych urządzeń, w sprawie których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zawierającego obligatoryjne warunki działań, przy wcześniejszym obowiązkowym założeniu planu poszukiwań, wyklucza przypadkowość dokonanych odkryć zabytków, w tym zabytków archeologicznych”.

W toku dalszego postępowania Minister uzyskał również opinię sporządzoną 21 listopada 2023 r. przez rzeczoznawcę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ds. archeologii, Piotra Wawrzyniaka. W dokumencie tym ekspert wskazał między innymi na okoliczności wynikające ze sprawozdania z poszukiwań, podczas których pozyskano miecz. W opinii eksperta „ze względu na zły stan zachowania (złamany w kilku miejscach i zdekompletowany) jerzykowicki miecz nie ma niestety większej wartości kolekcjonerskiej”. Jednocześnie wskazał, że wartość wczesnośredniowiecznego miecza w dobrym stanie zachowania „zostałaby

wyceniona w granicach 20 - 25 tysięcy euro". Zastępca Dyrektora NID w piśmie z 12 grudnia 2023 r. uzupełniła powyższy dokument wskazując, że „miecz będący przedmiotem opinii jest obecnie w trzech częściach, nie poddano go konserwacji po wydobyciu, nie wiadomo czy posiada dodatkowe zdobienia i czy zabiegi konserwatorskie pozwolą połączyć go w całość. Mając na uwadze wszystkie powyższe uwarunkowania, można obecnie oszacować wartość znalezionej egzemplarza na 17 000 złotych". Jednocześnie Zastępca Dyrektora NID ponownie podkreśliła, że „w trybie art. 34 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie można przyznać nagrody za to znalezisko z powodu braku przypadkowości odkrycia, które jest warunkiem »sine qua non« do pozytywnego rozpatrzenia wniosku. Miecz został pozyskany w trakcie planowych poszukiwań zabytków realizowanych z pozwoleniem wojewódzkiego konserwatora zabytków. Po raz kolejny należy też podkreślić, że stwierdzenie to nie umniejsza wysokiej randze znaleziska, ani godnemu naśladowaniu postępowaniu znalazców. Brak możliwości nagrodzenia odkrywców w trybie przyjętym dla przypadkowych odkryć zabytków archeologicznych nie wyklucza innej formy podziękowania za modelowe wypełnienie warunków pozwolenia konserwatorskiego i godne uznania działania znalazców w celu ochrony i zachowania cennego obiektu zabytkowego”.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego uznał, że warunki przedstawionej sprawy uprawniają do umorzenia postępowania na podstawie 105 § 1 k.p.a., jako obiektywnie bezprzedmiotowego. Przytaczając treść art. 34 ust. 1, art. 32 ust. 1 oraz art. 33 ust. 1 u.o.z, a następnie odwołując się do treści § 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych, Minister zaznaczał, że przepisy te ściśle określają zasady przyznawania nagród za odkrycie lub znalezienie zabytku archeologicznego. W toku postępowania w sprawie przyznania nagrody za odkrycie lub przypadkowe znalezienie zabytku archeologicznego organ prowadzący postępowania bada, czy znalazca nabył prawa do przedmiotowej gratyfikacji, a więc czy spełnił określone w art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 1 u.o.z. warunki, tj. zabezpieczył odnaleziony zabytek, oznakował miejsce jego znalezienia oraz niezwłocznie zawiadomił o odkryciu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a także wstrzymał wszelkie roboty budowlane mogące uszkodzić lub zniszczyć zabytek, jeśli jego odkrycie nastąpiło w wyniku robót budowlanych lub ziemnych (art. 32 ust. 1 pkt 1 u.o.z.). Znalazca nie może również zajmować się

zawodowo badaniami archeologicznymi lub być zatrudniony w grupach zorganizowanych w celu prowadzenia takich badań (art. 34 ust. 2 u.o.z.). W obu sytuacjach opisanych normami art. 32 i art. 33 cyt. ustawy istotne jest też, że odnalezienie zabytku musi mieć charakter przypadkowy (por. art. 32 ust. 1, art. 33 ust. 1 i art. 34 ust. 1 u.o.z.). Jedynie w sytuacji spełnienia przez znalazcę wszystkich tych warunków łącznie, Minister jest uprawniony do przyznania wnioskowanej nagrody.

Minister wyjaśnił następnie, że w polskim prawodawstwie nie występuje definicja „przypadkowego znalezienia”, jednak słowniki języka polskiego określają „przypadek”, jako „sytuację, której zaistnienia nie dało się w żaden sposób przewidzieć” bądź „zdarzenie lub zjawisko, których nie dało się przewidzieć”. Celem zaś poszukiwań zabytków prowadzonych zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 12 u.o.z. jest również pozyskanie zabytków archeologicznych. Sama nazwa wydawanego na tej podstawie pozwolenia konserwatorskiego wskazuje, że poszukiwania mają na celu „poszukiwanie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych”. Tym samym osoby prowadzące ww. poszukiwania nie tylko dopuszczają możliwość natrafienia na zabytki archeologiczne, a wręcz świadomie dążą do ich ujawnienia. Następnie Minister podkreślił, że ustawodawca rozróżnia „odkrycie lub przypadkowe znalezienie” zabytku od „pozyskania go” w drodze badań archeologicznych lub poszukiwań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12 u.o.z. Rozróżnienia tego dokonano między innymi w art. 35 ust 1, 2 i 3 u.o.z.

Ubocznie Minister zauważył, że stosownie do art. 11 ustawy z 20 lutego 2015 r. o rzeczach znalezionych (Dz. U. z 2023 r., poz. 501) oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2 lipca 2015 r. w sprawie przyznawania nagród za znalezienie zabytków lub materiałów archiwalnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 979), istnieje możliwość przyznania nagrody za odnalezienie zabytku ruchomego, jeśli został on znaleziony w wyniku poszukiwań zabytków prowadzonych zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt. 12 u.o.z., o ile znalazca poszukiwał tego zabytku na podstawie i zgodnie z warunkami udzielonego pozwolenia. W art. 3 ustawy o rzeczach znalezionych jednoznacznie i wprost dokonano jednak wyłączenia jej stosowania do zabytków archeologicznych.

W świetle powyższego, Minister stwierdził, że użycie słowa „przypadkowo” w art. 34 ust. 1 u.o.z. - w kontekście braku uwzględnienia w rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych regulacji, dotyczących weryfikacji, czy do pozyskania

zabytku w trakcie poszukiwań prowadzonych na podstawie wydanego pozwolenia, sugeruje, że ustawodawca w ogóle nie brał pod uwagę przyznawania nagród za znalezienie zabytków archeologicznych w takich okolicznościach. Gdyby dopuszczał możliwość przyznania nagrody za znalezienie zabytku archeologicznego, ww. rozporządzeniu zostałyby zawarte przepisy analogiczne do tych znajdujących się w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2 lipca 2015 r. w sprawie nagród za znalezienie zabytków lub materiałów archiwalnych.

Podsumowując Minister stwierdził, że w analizowanym przypadku nie doszło do odkrycia zabytku archeologicznego w trakcie robót budowlanych lub ziemnych ani nie doszło też do przypadkowego znalezienia zabytku archeologicznego, a do jego pozyskania w drodze poszukiwań zabytków, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12 u.o.z. Rozróżnienie tych form ujawnienia zabytku archeologicznego było świadomym i celowym działaniem ustawodawcy, który w sposób jednoznaczny i w wielu aktach prawnych rozgranicza te okoliczności. Ustawodawca wyłącza możliwość przyznania nagrody za pozyskanie zabytku archeologicznego w ramach intencjonalnych poszukiwań, jednocześnie przewidując przyznanie nagrody w przypadku pozyskania w drodze poszukiwań zabytku ruchomego niebędącego zabytkiem archeologicznym, o ile poszukiwania te odbyły się zgodnie z pozwoleniem udzielonym przez organ ochrony zabytków pierwszej instancji.

Końcowo, dla nakreślenia szerszego tła omawianej kwestii Minister wskazał, że 1 maja 2024 r. mają wejść w życie przepisy ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2023 r., poz. 1904), umożliwiające przyznanie nagrody za odnalezienie zabytku archeologicznego w trakcie intencjonalnych poszukiwań zabytków, w tym zabytków archeologicznych. Przepis ten nadal nie wszedł w życie, nie może zatem stanowić podstawy do przyznania rzeczonej nagrody w obowiązującym stanie prawnym. Z art. 2 ust. 2 ww. ustawy z 13 lipca 2023 r. do postępowań w sprawie przyznania nagród, o których mowa w art. 34 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Z powyższego - zdaniem Ministra - jednoznacznie wynika, że w omawianym przypadku postępowanie w sprawie przyznania nagrody za przypadkowe znalezienie lub odkrycie zabytku archeologicznego jest bezprzedmiotowe. Ponadto, w świetle obowiązujących przepisów prawa Minister nie jest uprawniony do rozstrzygnięcia

sprawy dotyczącej przyznania nagrody za pozyskanie zabytku w trakcie poszukiwań zabytków archeologicznych prowadzonych zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 12 u.o.z.

Ze skargą na decyzję Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 27 marca 2024 r. wystąpił ██████████ ██████████ domagając się jej uchylecia oraz zobowiązania Ministra do wydania, w terminie miesiąca, decyzji przyznającej na rzecz ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ nagrody za odkrycie miecza datowanego na XI w. – w okolicach miejscowości Jerzykowice Małe, na działce nr ew. 37/2 (oddział leśny 230 Nadleśnictwo Zdroje) gm. Lewin Kłodzki, woj. Dolnośląskie. Jednocześnie skarżący zwrócił się o zwrot kosztów postępowania sądowego. Skarżący zarzucił organowi naruszenie następujących przepisów, które miały wpływ na wydanie zaskarżonego orzeczenia:

- 1) art. 107 k.p.a. poprzez brak wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego i niepodjęcie wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i załatwienia sprawy, poprzez fragmentaryczne i wybiórcze wskazanie stanu faktycznego sprawy w uzasadnieniu decyzji nie obejmującego istotnych okoliczności faktycznych, w tym nie odniesienia się przez organ zebranych ekspertyz i sprawozdań i nie uznanie odkrycia skarżącego jako wymagającego przyznania nagrody wg. odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków;
- 2) art. 34 ust. 1 u.o.z. poprzez wydanie zaskarżonej decyzji w oparciu o błędne zastosowanie tego przepisu, który to przepis miał zastosowanie dla sytuacji prawnej skarżącego;
- 3) art. 32 ust. 1 i art. 33 ust. 1 u.o.z. poprzez wydanie zaskarżonej decyzji, z pominięciem tych przepisów, gdzie skarżący spełnił przesłanki ustawowe tam wskazane, które uprawniały do uzyskania nagrody za odnalezienie zabytku archeologicznego;
- 4) § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych poprzez niezastosowanie tego przepisu w sytuacji spełnienia przez skarżącego przesłanek w wskazanych w art. 33 i 34 u.o.z.;
- 5) art. 105 k.p.a. poprzez błędne zastosowanie przepisu o umorzeniu postępowania administracyjnego, który nie powinien mieć zastosowania przy wydaniu zaskarżonej decyzji, gdyż odkrycie zabytku było przypadkowe i mieściło się w hipotezie przepisu art. 34 u.o.z.;
- 6) art. 7 w zw. z art. 77 § 1 oraz art. 107 § 3 w zw. z art. 134 k.p.a. poprzez brak

wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego i niepodjęcie wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i załatwienia sprawy, poprzez fragmentaryczne i wybiórcze wskazanie stanu faktycznego sprawy nie obejmującego istotnych okoliczności faktycznych, w tym nie odniesienia się przez organ do spełnienia przez skarżącego wymogów wskazanych w przepisach art. 32, art. 33 i art. 34 u.o.z., a czego nie uwzględnił organ w zaskarżonej decyzji;

7) art. 8 § 2 i art. 81 a § 1 k.p.a. podczas gdy skarżący zgłosił przed wydaniem decyzji dokumenty wskazujące na sposób załatwiania przez organ sprawy nagród za odkrycie zabytku, i nie jest możliwe w tym stanie faktycznym w tej konkretnej sprawie, w świetle zebranych dokumentów rozstrzygnięcie w sposób całkowicie uznaniowy, bez baczenia na przepisy prawa, umorzenie postępowania bez wydania w sprawie decyzji administracyjnej;

8) art. 80 w zw. z art. 134 k.p.a. poprzez niepodjęcie wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego przez to błędne ustalenie podstawy prawnej i faktycznej i przedwczesne wydanie zaskarżonej decyzji powielającej niekompletne i pobieżne ustalenia urzędników Ministerstwa;

9) art. 124 § 2 w zw. z art. 134 k.p.a. poprzez nieprawidłowe, lakoniczne i niewystarczające uzasadnienie decyzji, które przyjęło ustalenia z decyzji nie dokonując własnych, a posługując się błędnymi interpretacjami prawnymi w tym rozumienia art. 34 u.o.z. - niezgodnymi z utrwaloną linią orzeczniczą sądów administracyjnych w tym Naczelnego Sądu Administracyjnego, na skutek naruszenia licznych zasad postępowania administracyjnego, nie ustalono prawidłowo stanu faktycznego sprawy przez co wydano pośpieszne błędną zaskarżoną decyzję,

10) art. 107 § 3 k.p.a. w zw. z art. 32 i art. 33 i art. 34 u.o.z. poprzez dopuszczenie do obrotu na podstawie zaskarżonej decyzji ustaleń prawnie nieliczących z obowiązującymi normami prawnymi i stanowiących wyraz osobistych przekonań urzędników;

11) art. 7 w zw. z art. 77 § 1 oraz art. 107 § 3 w zw. z art. 134 k.p.a. poprzez nieuwzględnienie, iż w postępowaniu przed organem nie zebrano i nie rozpatrzono całego materiału dowodowego i nie podjęto wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia, stanu faktycznego i załatwienia sprawy w tym wykazania, że skarżący spełnił wymogi o których mowa w art. 32 ust. 1 i art. 33 ust. 1 u.o.z. i art. 34 tej ustawy;

12) art. 124 § 2 w zw. z art. 134 i art. 107 § 3 k.p.a. poprzez nieprawidłowe, lakoniczne i niewystarczające uzasadnienie decyzji, w którym na skutek naruszenia licznych zasad postępowania administracyjnego nie ustalono prawidłowo stanu faktycznego sprawy przez co wydano pośpieszną i błędną decyzję.

Ponadto skarżący zarzucił Ministrowi błędy w ustaleniach faktycznych mające wpływ na treść zapadłej decyzji, a to:

- a. przyjęcie, że znalezienie zabytku archeologicznego - miecza datowanego na XI w. - na działce nr ew. 37/2 (oddział leśny 230 Nadleśnictwo Zdroje) w dniu 15 lipca 2022 r. nie miało charakteru przypadkowego odkrycia w rozumieniu art. 33 i 34 u.o.z.
- b. pominięto przy tym również art. 32 ust. 1 u.o.z., który odnosi się nie tylko do odkrycia zabytku podczas robót budowlanych, ale również wszystkich prac ziemnych a za takie można przyjąć każde mechaniczne naruszenie ziemi. Decyzja o pozwoleniu na poszukiwania zabytków przewidywała bowiem również naruszanie gruntu.
- c. oparcie rozstrzygnięcia na wewnętrznej wydziałowej opinii prawnej z 15 marca 2023 r. dokonującej, interpretacji art. 34 u.o.z. w sposób oderwany od dotychczasowej wykładni tego przepisu (literalnej/gramatycznej, funkcjonalnej, systemowej), która to opinia prezentuje stanowisko skrajne i niekorzystne dla skarżącego i stanowi postać nadużycia uznania administracyjnego;
- d. poprzez niewystarczające zebranie materiału dowodowego i nie przyjęcie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, w szczególności nie uwzględnienia hobbystycznego charakteru poszukiwań, w których udział brał skarżący w dniu 15 lipca 2022 r. i celu niezarobkowego tych poszukiwań;
- e. nieuwzględnienie faktu, że ustawodawca w art. 34 ust. 1 enumeratywnie wskazał komu nagroda się nie należy. Przepisu art. 34 ust. 1 nie stosuje się do osób zajmujących się zawodowo badaniami archeologicznymi lub zatrudnionych w grupach zorganizowanych w celu prowadzenia takich badań. Skarżący i pozostałe osoby poszukujące nie byli i nie są tymi osobami, o których mowa w przepisie;
- f. nieuwzględnienie faktu, że skarżący posiadał zgodę na poszukiwania wg decyzji z 8 lutego 2022 r.;
- g. nieustalenie, iż odnaleziony zabytek posiadał bardzo wysoką wartość naukową i jest jednym z nielicznych tego typu zabytków w Polsce;
- h. nieprzyjęcie faktu, że w dniu 21 listopada 2023 r. rzeczoznawca Ministra Kultury mgr Piotr Wawrzyniak wycenił zabytek i organ posiadał bazę do wydania w sprawie indywidualnej decyzji;

i. nieuwzględnienie faktów świadczących o merytorycznym rozpatrywaniu sprawy w postaci projektu decyzji odmawiającej przyznania nagrody z 27 kwietnia 2023 r. załączonego do pisma Generalnego Konserwatora Zabytków do Ministra Kultury, który nie zyskał jego akceptacji oraz decyzji kierunkowej Ministra Kultury wyrażonej w formie dekretacji w systemie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją z 9 maja 2023 r., w kierunku merytorycznego rozstrzygnięcia, wydania decyzji przyznającej nagrodę w prowadzonej sprawie.

W odpowiedzi na skargę Minister wniósł o jej oddalenie podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Postanowieniem z 31 lipca 2024 r. Sąd dopuścił do udziału w postępowaniu w charakterze uczestnika postępowania Polski Związek Eksploratorów z siedzibą w Warszawie.

W piśmie z 30 sierpnia 2024 r. ██████████ ██████████ podtrzymał w całości złożoną skargę.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 20 września 2024 r. Sąd, na podstawie art. 106 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935, dalej: p.p.s.a.), dopuścił jako dowód złożone przez uczestnika postępowania dokumenty urzędowe, w tym pismo Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 8 lipca 2022 r. w przedmiocie postępowania z przedmiotami o wartości historycznej, naukowej lub artystycznej pochodzących z poszukiwań prowadzonych na podstawie pozwolenia na prowadzenie poszukiwań zabytków, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12 u.o.z.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie zważył, co następuje:

Uprawnienia wojewódzkich sądów administracyjnych, określone między innymi art. 1 § 1 i § 2 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2492) oraz art. 3 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, sprowadzają się do kontroli działalności administracji publicznej pod względem zgodności z prawem, tj. kontroli zgodności zaskarżonego aktu z przepisami postępowania administracyjnego, a także prawidłowości zastosowania i wykładni norm prawa materialnego. Jednocześnie zgodnie z art. 134 § 1 p.p.s.a. sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy nie będąc jednak związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Mając na uwadze tak zakreślone granice kognicji Sąd uznał, że skarga zasługuje na uwzględnienie.

Dla oceny legalności wydanej w tej sprawie decyzji istotnym pozostaje ustalenie, czy postępowanie prowadzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego było bezprzedmiotowe w rozumieniu art. 105 § 1 k.p.a., który to przepis stał się podstawą dla wydania kontrolowanej przez Sąd decyzji o umorzeniu postępowania.

Zdaniem Sądu, zaskarżona decyzja oparta została na błędnej wykładni art. 105 § 1 k.p.a. i błędnym zastosowaniu wskazanego przepisu. Organ zatart różnicę między bezprzedmiotowością postępowania a bezzasadnością wniosku zgłoszonego przez [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] a równocześnie nie wyjaśnił wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla sprawy i nie wziął ich pod uwagę wydając swoje rozstrzygnięcie. Tym samym niezgodności wydanej decyzji z art. 105 § 1 k.p.a. towarzyszyło naruszenie art. 7 i art. 77 § 1 oraz art. 80 k.p.a.

Przedstawiona ocena zaskarżonej decyzji wymaga przede wszystkim wyjaśnienia, na czym polegała błędna wykładnia i błędne zastosowanie art. 105 § 1 k.p.a. W myśl tego przepisu, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części.

Ustawowe wyrażenie: „postępowanie stało się bezprzedmiotowe” nie może być uznane za jasne i oczywiste. Znaczenie pojęcia „bezprzedmiotowość”, a także sposoby prawidłowego stosowania art. 105 § 1 k.p.a. zostały wielokrotnie wyjaśniane w bardzo bogatym w tym zakresie orzecznictwie sądów administracyjnych. O bezprzedmiotowości postępowania administracyjnego, o której mowa w tym przepisie będziemy mówili w sytuacji, gdy przestaje istnieć jeden z konstytutywnych elementów materialnego stosunku administracyjnoprawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego nastąpi więc wówczas, gdy w sposób oczywisty organ stwierdzi brak podstaw prawnych i faktycznych do merytorycznego rozpatrzenia sprawy, a więc w sytuacji, gdy w świetle prawa materialnego i ustalonego stanu faktycznego brak jest sprawy administracyjnej mogącej być przedmiotem postępowania, która może być załatwiona decyzją. Bezprzedmiotowość powstaje, gdy nie występuje stan prawny czy stan faktyczny, który wymagałby uzasadnionej przepisami prawa reakcji organu w przepisanej formie np. decyzji administracyjnej.

Należy jednakże uwypuklić, że art. 105 § 1 k.p.a. przewidujący możliwość umorzenia postępowania administracyjnego stanowi wyjątek od zasady, że

rozpoznanie merytoryczne sprawy i rozstrzygnięcie jej co do istoty jest podstawowym obowiązkiem organu administracji (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z 3 listopada 2016 r., sygn. akt II OSK 808/16 oraz z 28 lutego 2018 r., sygn. akt II GSK 1567/16, CBOSA). Umorzenie postępowania będące tylko formalnym zakończeniem sprawy winno być więc traktowane jako środek ostateczny, mający zastosowanie tylko w tych sytuacjach, kiedy nie ma możliwości podjęcia merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Przypadki umorzenia postępowania oraz przyczyny jego bezprzedmiotowości - jako wyjątek od zasady - muszą więc podlegać wykładni dosłownej oraz ścieśniającej, w żadnym zaś razie wykładni rozszerzającej. Inaczej mówiąc umorzenie postępowania administracyjnego powinno nastąpić, tylko wówczas, gdy sprawdzono i gdy jest oczywistym, że w określonej sprawie występują przesłanki takiej kwalifikacji, a nie wtedy, gdy organ z jakiejś przyczyny uważa, że nie ma dobrego powodu wydać określonego, zwłaszcza żądanego przez stronę, rozstrzygnięcia. Uzasadnieniem dla umorzenia postępowania jest zatem niemożliwość wydania decyzji. Chodzi tu o kryterium bezprzedmiotowości odnoszące się do postępowania, ale w taki sposób, że wynik tego postępowania może być jedynie formalnym jego zakończeniem, a nie merytorycznym rozstrzygnięciem.

W świetle powyższego w orzecznictwie podkreśla się, że bezprzedmiotowości postępowania nie wolno mylić z bezzasadnością rozstrzygnięcia w określony sposób, czy to rozstrzygnięcia o charakterze pozytywnym lub negatywnym dla strony. Bezzasadność żądania strony musi prowadzić do merytorycznego rozpatrzenia sprawy poprzez wydanie decyzji administracyjnej załatwiającej ją co do istoty, ale będzie to decyzja negatywna (odmawiająca przyznania uprawnień, bądź nałożenia obowiązków). Natomiast bezprzedmiotowość postępowania prowadzi tylko do procesowego zakończenia, z przyczyn formalnych, postępowania administracyjnego w drodze decyzji (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 10 października 2017 r., sygn. akt II OSK 2400/16, CBOSA).

Zdaniem Sądu, przypadek bezprzedmiotowości postępowania nie zaistniał w rozpoznawanej sprawie. Zarówno okoliczności faktyczne sprawy, jak i jej stan prawny, uzasadniają w pełni potrzebę merytorycznego rozpoznania sprawy, gdyż występują w tym postępowaniu niezbędne elementy materialnego stosunku prawnego, pozwalające wydać decyzję załatwiającą sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego posiada określone prawem kompetencje (§ 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków

archeologicznych). W ramach tych kompetencji możliwe jest więc badanie, czy wniosek [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] o przyznanie nagrody za odkrycie miecza wczesnośredniowiecznego, niekompletnego, którego wstępne datowanie ustalono na początek XI wieku, zasługuje na uwzględnienie przy zastosowaniu art. 34 ust. 1 u.o.z.

Podkreślić trzeba, że wszystkie trzy kluczowe elementy materialne stosunku prawnego były stwierdzone w prowadzonym postępowaniu i co do zasady nie były kwestionowane przez Ministra. Stroną postępowania byli wnioskodawcy: [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE]. Przedmiotem postępowania było z kolei żądanie przyznania nagrody z tytułu przypadkowego znalezienia zabytku archeologicznego, na którą to okoliczność przedstawione zostały stosowne dokumenty, w tym: decyzja Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 22 lipca 2022 r. w sprawie przekazania zabytków w czasowy depozyt, pozwolenie na prowadzenie poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków (decyzja z 8 lutego 2022 r.) oraz dokumentacja związana z prowadzonymi poszukiwaniami, w tym program poszukiwań. Nie ma wreszcie wątpliwości, że istnieje również materialnoprawna podstawa rozstrzygnięcia, tj. art. 34 ust. 1 u.o.z.

Pomimo tych okoliczności Minister uznał, że postępowanie w przedmiocie wynagrodzenia dla odkrywców zabytku archeologicznego, którego wartość historyczna, naukowa i transakcyjna stały się przedmiotem ustaleń organu w postępowaniu wszczętym w dniu 7 lutego 2023 r., jest bezprzedmiotowe i należy je umorzyć.

Analiza decyzji Ministra wskazuje, że powyższa błędna konkluzja organu ma kilka źródeł. Główne niejasności i nietrafne interpretacje przepisów dotyczą ustalenia, że o bezprzedmiotowości postępowania świadczy niewypełnienie hipotezy przepisu art. 34 ust. 1 u.o.z. w ten sposób, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do „odkrycia”, ani też „przypadkowego znalezienia” zabytku archeologicznego. Minister zauważa, że doszło do „pozyskania zabytku archeologicznego w drodze poszukiwań zabytków, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12 u.o.z.” - gratyfikacja obejmuje zaś znalezienie zabytku archeologicznego w wyniku działania nienakierowanego na takie odkrycie. W analizowanym przypadku, zdaniem organu, o potencjalności założenia znalezienia zabytku archeologicznego świadczy sam fakt, że prowadzone poszukiwania były poprzedzone pozwoleniem udzielonym przez organ ochrony zabytków pierwszej instancji. Można powiedzieć, że stanowisko organu jest zrozumiałe, chociaż nietrafne,

gdyż odrywa, co do zasady, element przypadkowości w każdej sytuacji poszukiwania zabytków przy użyciu urządzeń elektronicznych dla możliwości zastosowania art. 34 ust. 1 u.o.z. Okoliczności rozpoznawanej sprawy nie dają się wpisać w tak przyjęty brak przypadkowości, a z pewnością wymagają ich szerszej oceny, czego w niniejszej sprawie zabrakło.

Uszło uwadze organu, że program poszukiwań zakładał co prawda użycie ręcznego wykrywacza metali oraz precyzyjnego wykrywacza metali typu pinpointer, jednak założono wyszukiwanie drobnych przedmiotów jak monety, guziki, plomby, kłamry czy elementy biżuterii. W decyzji o pozwoleniu na prowadzenie poszukiwań zaznaczono, że w przypadku odkrycia zabytku archeologicznego - a więc szczególnej, kwalifikowanej, formy zabytku - należy go pozostawić w terenie i powiadomić o tym fakcie Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu. Zdaniem Sądu, powyższa informacja samoistnie nie przeczy przyjęciu, że został dochowany podstawowy warunek z art. 34 ust. 1 u.o.z., w myśl którego nagroda dla znalazcy związana jest z odkryciem bądź przypadkowym znalezieniem zabytku archeologicznego. Z pewnością zaś okoliczności każdego przypadku należy rozważyć odrębnie, by nie sprowadzać każdego z nich do okoliczności „pozyskania” zabytku w drodze badań archeologicznych lub poszukiwań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12 u.o.z.

W tym miejscu należy podkreślić, iż w myśl zasady sformułowanej w art. 35 ust. 1 u.o.z., przedmioty będące zabytkami archeologicznymi odkrytymi, przypadkowo znalezionymi albo pozyskanymi w wyniku badań archeologicznych, stanowią własność Skarbu Państwa. Własność Skarbu Państwa stanowią również przedmioty będące zabytkami archeologicznymi, pozyskane w wyniku poszukiwań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12 (art. 35 ust. 2 u.o.z.). Powyższe rozwiązanie czyni spójnym potrzebę wynagrodzenia za odkrycie czy przypadkowe znalezienie zabytku archeologicznego, o ile dopełnione będą pozostałe warunki ustawowe wymienione w art. 32 ust. 1 i art. 33 ust. 1 u.o.z. W ocenie Sądu, treść art. 34 ust. 1 u.o.z. nie wyklucza przyznania nagrody dla znalazcy zabytku w sytuacji posłużenia się przezeń urządzeniem elektronicznym (wykrywaczem metali).

Za myślą tą podąża ustawodawca, na co zwrócił uwagę Minister wskazując na ustawę z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2023 r. poz. 1904), która wprowadziła nowe brzmienie art. 34 ww. ustawy jednoznacznie przewidując w katalogu przypadków, z którymi wiąże przyznanie nagrody o znalezienie lub pozyskanie zabytku, poszukiwania, o których

mowa w art. 36b ust. 1 ustawy (prowadzonych przy użyciu urządzeń elektronicznych lub technicznych).

Sąd wskazuje zatem, że nieprawidłowością w okolicznościach rozpoznawanej sprawy jest przede wszystkim prowadzenie rozważań co do istoty sprawy z jednoczesnym zakończeniem ich konkluzją o braku przedmiotu postępowania i konieczności zastosowania art. 105 § 1 k.p.a. Na tym właśnie polega, zdaniem Sądu, błąd zastosowania art. 105 § 1 k.p.a. Ten błąd wiąże się, jak wskazano, z pomieszaniem dwóch kategorii prawnych: bezzasadności postępowania i jego bezprzedmiotowości. W rozpatrywanej sprawie organ wyjaśnia, mniej lub bardziej przekonująco, że nie znajduje argumentów za przyznaniem nagrody dla znalazców, choć ten stan rzeczy nazywa bezprzedmiotowością. Zdaniem zaś Sądu, ocena, czy w rozważanym przypadku doszło do wypełnienia hipotezy z art. 34 ust. 1 u.o.z. nie może opierać się wyłącznie na wskazanej przez organ okoliczności posługiwania się przez wnioskodawców urządzeniem elektronicznym (detektorem). Jak wynika z akt sprawy, a w szczególności z zakresu zaplanowanych prac badawczych, ich intencją, zamierzeniem, było poszukiwanie drobnych przedmiotów, a nie kutej broni w postaci miecza, o długości głowni przy nasadzie ok. 91,7 cm. W ocenie Sądu, w takiej sytuacji jaka miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, trudno odmówić przyznania nagrody, o której mowa w art. 34 ust. 1 u.o.z., o ile oczywiście zostaną spełnione pozostałe warunki ustawowe określone w art. 33 ust. 1 u.o.z.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd stwierdził, że w ustalonych okolicznościach sprawy, z uwzględnieniem faktów, które powinny być jeszcze zbadane, Minister prowadząc postępowanie powinien wydać decyzję merytoryczną, rozstrzygającą sprawę co do meritum, a nie decyzję formalną o umorzeniu postępowania na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. Niezbędne przy tym okazuje się szczegółowe odniesienie się do zakresu zaplanowanych i wnioskowanych prac badawczych, celem poczynienia rozważań co do warunków ustalonych w art. 34 ust. 1 u.o.z., a więc wydania rozstrzygnięcia materialnoprawnego. Kontrolowane rozstrzygnięcie jest więc wadliwe z powodów przedstawionych powyżej.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 145 § 1 pkt 1 lit. a) i c) ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił zaskarżoną decyzję.

O kosztach postępowania sądowego orzeczono na podstawie art. 200 w zw. z art. 205 § 2 p.p.s.a. w zw. z § 14 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1935). Na koszty postępowania sądowego w łącznej kwocie 697 złotych składają się: wpis od skargi (200 zł), koszty zastępstwa procesowego (480 zł) i opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem

referent stażysta
Marlena Ucińska

Informacja w Sprawach Pn.- Pt. 8 ⁰⁰ -16 ⁰⁰ 22 553 70 70 Radom 48 368 99 08 informacja@warszawa.wsa.gov.pl	Czytelnia Akt Pn.- Pt. 8 ³⁰ - 15 ³⁰ System rezerwacji akt - bip.warszawa.wsa.gov.pl Wydz. I, II, IV, VII - ul. Jana Kazimierza 10, tel. 22 553 78 21 Wydz. III - ul. Jasna 2/4, tel. 22 553 78 23 Wydz. V, VI - ul. Jana Pankiewicza 4, tel. 22 553 70 37 Wydz. VIII Radom - ul. J. Słowackiego 7 tel. 48 368 99 18	Biuro Podawcze Pn.- Pt. 8 ⁰⁰ -16 ⁰⁰ Lokalizacja BP patrz „Czytelnia Akt” ePUAP /wsa_waw/SkrytkaESP
NIP 525-228-33-65 REGON 015608709 Numer rachunku bankowego Sądu – 96 1010 1010 0078 1022 3100 0000 E – TERMINARZ – wykaz posiedzeń Sądu oraz ich wyniki (bip.warszawa.wsa.gov.pl)		

**Wojewódzki Sąd Administracyjny
w Warszawie**
WYDZIAŁ VII
ul. Jana Kazimierza 10
01-248 Warszawa

Dnia 17 października 2024 r.
Sygn. akt VII SA/Wa 1443/24

W odpowiedzi należy podać
sygnaturę akt sądu

**Polski Związek Eksploratorówz siedzibą w
Warszawie**
ul. Nowy Świat 33 lok. 13
00-029 Warszawa

DORĘCZENIE ODPISU WYROKU

W wykonaniu zarządzenia z dnia 23 września 2024 r. sekretariat Wydziału VII Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego doręcza jako Uczestnikowi postępowania – odpis wyroku z dnia 20 września 2024 r. wraz z uzasadnieniem.

referent stażysta

Marlena Ucińska

POUCZENIE

- Od powyższego wyroku przysługuje skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego, w terminie 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem, za pośrednictwem tutejszego Sądu, przy czym oddanie pisma w placówce Poczty Polskiej S.A. (będącej operatorem wyznaczonym w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe), albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, albo polskim urzędzie konsularnym, jak również złożenie pisma przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego oraz przez członka załogi polskiego statku morskiego u kapitana statku jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu. Datą wniesienia pisma w formie dokumentu elektronicznego jest określona w urzędowym poświadczeniu odbioru data wprowadzenia pisma do systemu teleinformatycznego sądu (art. 83 § 3, 4 i 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. z 2024 r. poz. 935 zwanej dalej „p.p.s.a.”).
- Skarga kasacyjna złożona po upływie wskazanego powyżej trzydziestodniowego terminu zostanie odrzucona (art. 178 p.p.s.a.).
- Skarga kasacyjna powinna być sporządzona przez pełnomocnika będącego: adwokatem lub radcą prawnym, albo doradcą podatkowym - w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami lub rzecznikiem patentowym - w sprawach własności przemysłowej. Skarga kasacyjna sporządzona przez podmiot nieuprawniony będzie odrzucona bez merytorycznego rozpoznania.
- Strona może wystąpić do Sądu o przyznanie jej prawa pomocy obejmującego zwolnienie od kosztów sądowych oraz przyznanie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego. Wniosek w tym przedmiocie powinien być złożony na urzędowym formularzu określonym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie

określenia wzoru i sposobu udostępnienia urzędowego formularza wniosku o przyznanie prawa pomocy w postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz sposobu dokumentowania stanu majątkowego, dochodów lub stanu rodzinnego wnioskodawcy (Dz. U. z 2015 r. poz. 1257, z późn. zm.).

5. Urzędowe formularze, o których mowa w pkt 4, są udostępniane we wszystkich wojewódzkich sądach administracyjnych, Naczelnym Sądzie Administracyjnym, w urzędach gmin, a także w Internecie pod adresem: bip.warszawa.wsa.gov.pl.
6. Strony i ich przedstawiciele mają obowiązek zawiadomić Sąd o każdej zmianie swego miejsca zamieszkania, adresu do doręczeń, w tym adresu elektronicznego, lub siedziby. W razie zaniedbania tego obowiązku pismo sądowe pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia chyba, że nowy adres jest Sądowi znany (art. 70 § 1 i 2 p.p.s.a.).

POUCZENIE O WARUNKACH WNOŠZENIA PISM ORAZ DORĘCZANIA PISM PRZEZ SĄD ZA POMOCĄ ŚRODKÓW KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ

1. Pisma do sądu administracyjnego można wnieść w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą sądu (art. 12b § 2 p.p.s.a.). Elektroniczna skrzynka podawcza sądu jest zlokalizowana na elektronicznej platformie usług administracji publicznej (ePUAP). W celu wniesienia takiego pisma do sądu strona powinna posiadać konto na platformie ePUAP. Instrukcja zakładania konta dostępna jest pod adresem: <https://epuap.gov.pl/wps/portal>. Pisma wysłane na adres elektroniczny sądu (adres e-mail), czyli z pominięciem elektronicznej skrzynki podawczej sądu, nie wywołują skutków prawnych, które ustawa - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnym wiąże ze złożeniem pisma procesowego.
2. Każde pismo w formie dokumentu elektronicznego powinno zawierać adres elektroniczny (tj. adres na platformie ePUAP). W przypadku niewskazania adres elektronicznego przyjmuje się, że właściwym jest ten adres, z którego nadano pismo wniesione w formie dokumentu elektronicznego (art. 46 § 2a i 2d p.p.s.a.).
3. Strony i ich przedstawiciele mają obowiązek zawiadamiać sąd o każdej zmianie miejsca zamieszkania, adresu do doręczeń, w tym adresu elektronicznego, lub siedziby. W razie zaniedbania tego obowiązku pisma wysłane na dotychczasowy adres pozostawia się w aktach ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany (art. 70 § 1 i 2 p.p.s.a.).
4. Pismo i załączniki wnoszone w formie dokumentu elektronicznego powinny zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym (art. 46 § 2a i 2b p.p.s.a.).
5. Do pisma w formie dokumentu elektronicznego nie dołącza się jego odpisów (art. 47 § 3 p.p.s.a.). Zamiast odpisu pisma strona zobowiązana jest do uiszczenia opłaty kancelaryjnej za sporządzenie wydruków takiego pisma i jego załączników wniesionych w formie dokumentu elektronicznego w celu ich doręczenia stronom, które nie posługują się środkami komunikacji elektronicznej do odbioru pism (art. 235a p.p.s.a.).
6. Datą wniesienia pisma w formie dokumentu elektronicznego jest określona w urzędowym poświadczeniu odbioru data wprowadzenia pisma do systemu teleinformatycznego sądu (art. 83 § 5 p.p.s.a.).
7. Wniesienie pisma do sądu w formie dokumentu elektronicznego jest równoznaczne z żądaniem doręczania korespondencji z sądu za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Pisma sądu mogą być doręczane stronie za pomocą środków komunikacji elektronicznej również w przypadku, gdy strona składa do sądu pisma w postaci papierowej, jeżeli wystąpi ona do sądu o takie doręczenie i wskaże sądowi adres elektroniczny albo wyrazi zgodę na doręczanie pism za pomocą tych środków i wskaże sądowi adres elektroniczny (art. 74a § 1 p.p.s.a.). W przypadku niewskazania adresu elektronicznego doręczenie pism przez sąd następuje na adres zamieszkania, a w razie jego braku - na adres do doręczeń, lub siedziby strony, jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika (art. 46 § 2d p.p.s.a.).

„Art. 177 § 1 Skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok lub postanowienie, w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia stronie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem.

§ 2. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej dla stron wiąże również prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka. Jeżeli jednak orzeczenia nie doręcza się stronie prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka mogą w terminie trzydziestu dni od dnia wydania orzeczenia wystąpić o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia i wnieść skargę kasacyjną w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia odpisu orzeczenia z uzasadnieniem.

§ 3. W razie ustanowienia w ramach prawa pomocy adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego po wydaniu orzeczenia, na wniosek złożony przez stronę, której doręcza się odpis orzeczenia z uzasadnieniem sporządzonym z urzędu, albo przez stronę, która zgłosiła wniosek

o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia, termin do wniesienia skargi kasacyjnej biegnie od dnia zawiadomienia pełnomocnika o jego wyznaczeniu, jednak nie wcześniej niż od dnia doręczenia stronie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem.

§ 4. Jeżeli pełnomocnik wyznaczony na podstawie art. 253 § 2 nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej, składa w sądzie, w terminie do wniesienia skargi kasacyjnej, sporządzoną przez siebie opinię w tym przedmiocie wraz z odpisem dla strony, dla której został ustanowiony. Sąd doręcza odpis opinii stronie. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej przez stronę biegnie od dnia doręczenia odpisu opinii, o czym sąd poucza stronę, dokonując doręczenia.

§ 5. Przepisu § 4 zdanie trzecie nie stosuje się, jeżeli sąd stwierdzi, że opinia nie została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności. W takim przypadku sąd zawiadamia o tym właściwą okręgową radę adwokacką, radę okręgowej izby radców prawnych, Krajową Radę Doradców Podatkowych lub Krajową Radę Rzeczników Patentowych, która wyznacza innego pełnomocnika.

§ 6. W przypadku odmowy przyznania prawa pomocy w zakresie obejmującym ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego na wniosek, o którym mowa w § 3, bieg terminu do wniesienia skargi kasacyjnej nie może rozpocząć się wcześniej niż od dnia doręczenia stronie postanowienia, a jeżeli strona wniesie środek zaskarżenia na to postanowienie - wcześniej niż od dnia doręczenia postanowienia kończącego postępowanie w tym przedmiocie."

